

Партнерство влади та бізнесу у відновленні територій.

Батовський Артем,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація. Досліджується роль партнерства органів влади та бізнесу у відновленні територіальних громад після воєнних конфліктів. Аналізуються ключові механізми публічно-приватного партнерства, включно зі спільним інфраструктурним проектуванням, розвитком локальних бізнес-кластерів та цифровізацією процесів. Підкреслюється значення синергії влади, бізнесу та громадянського суспільства для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та підвищення інвестиційної привабливості громад. Стаття висвітлює практичні аспекти реалізації партнерства як інструменту відбудови конкурентоспроможної економіки постраждалих територій.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, відновлення територій, місцеве самоврядування, бізнес-кластери, цифровізація, соціально-економічний розвиток, інвестиційна привабливість, стійкість громад.

Воєнні конфлікти та їхні деструктивні наслідки зумовлюють масштабну трансформацію соціально-економічного ландшафту територіальних громад. Руйнування об'єктів критичної інфраструктури, виснаження економічного потенціалу та дезорганізація суспільних зв'язків створюють критичні виклики для систем публічного управління. У постконфліктний період процес відновлення територій потребує не лише відновлення фізичних активів, а й розробки комплексної архітектури взаємодії між ключовими суб'єктами розвитку: органами публічної влади, представниками приватного сектору та інститутами громадянського суспільства.

В умовах обмеженості бюджетних ресурсів стратегічне партнерство влади та бізнесу (Public-Private Partnership) стає вирішальним інструментом забезпечення стійкого розвитку громад. Роль бізнес-спільноти в цьому процесі виходить за рамки традиційного донаторства чи сплати податків; підприємницький сектор виступає як ініціатор інновацій, інвестор та оператор ефективних управлінських рішень. Своєю чергою, органи місцевого самоврядування виконують функцію фасилітатора, створюючи інституційне середовище для реалізації приватних ініціатив, спрямованих на відновлення життєдіяльності громади.

Попри значний потенціал такої взаємодії, ефективність відновлення територій прямо залежить від глибини розуміння механізмів співпраці та узгодженості цілей між суб'єктами партнерства. Важливим завданням публічного управління є не лише мобілізація приватних ресурсів, а й формування

дієвих регуляторних інструментів, що мінімізують ризики та стимулюють залучення бізнесу до довгострокових програм модернізації інфраструктури та соціального відродження громад. Відтак, дослідження сутності процесів відновлення та обґрунтування моделей взаємодії влади й бізнесу є необхідною передумовою для переходу від стратегії «виживання» до стратегії «сталого розвитку» деокупованих та постраждалих територій.

Реалізація стратегії відновлення територій через інструменти публічно-приватного партнерства (ППП) вимагає переходу від точкової фінансової підтримки до системного управління активами громади. Взаємодія влади та бізнесу в цьому контексті може бути реалізована через кілька ключових механізмів:

1. Спільне інфраструктурне проектування (Co-design). Влада виступає координатором, що формує технічне завдання та забезпечує відповідність проєктів стандартам сталого розвитку, тоді як бізнес забезпечує проєктні рішення, інноваційні матеріали та експертизу в управлінні об'єктами. Такий підхід мінімізує ризики неефективного використання ресурсів, оскільки приватний сектор зацікавлений у подальшій комерційній або операційній успішності об'єктів інфраструктури.

2. Соціальна відповідальність як інструмент стабілізації. В умовах відновлення бізнес часто стає драйвером соціальної згуртованості. Партнерство може проявлятися у створенні на базі підприємств освітніх центрів для перекваліфікації кадрів, що дозволяє громадам оперативно реагувати на дефіцит спеціалістів. Органи місцевого самоврядування (ОМС) у цій моделі забезпечують податкові чи регуляторні преференції, що стимулює підприємців інвестувати у людський капітал.

3. Цифровізація процесів відновлення. Інноваційним механізмом партнерства є використання цифрових екосистем (наприклад, системи DREAM), де влада забезпечує прозорість даних, а бізнес — технічну підтримку та контроль за реалізацією проєктів. Це створює середовище довіри, яке є критичним для залучення міжнародних донорів.

4. Локальні бізнес-кластери як опорні точки економіки. ОМС можуть ініціювати формування кластерів (наприклад, агропереробних або енергоефективних), де приватні підприємства об'єднують зусилля для спільного використання логістики, маркетингу та енергетичних ресурсів. Влада в такому партнерстві виступає як медіатор, що допомагає залучати грантову підтримку під конкретні кластерні ініціативи, які мають стратегічне значення для громади.

Ефективність відновлення постраждалих територій безпосередньо залежить від чіткої диференціації функціональних обов'язків між ключовими стейкхолдерами. Органи публічної влади виступають у ролі фасилітаторів та арбітрів, зосереджуючи свої зусилля на формуванні регуляторної політики, стратегічному плануванні та забезпеченні безпекового середовища, що створює фундамент для інвестиційної привабливості громади. Водночас приватний сектор стає основним операційним суб'єктом, що відповідає за безпосередню реалізацію інфраструктурних та економічних проєктів, впроваджуючи

інноваційні технології та забезпечуючи необхідні матеріальні й фінансові ресурси для відновлення виробничих потужностей.

Громадський сектор у цій тристоронній моделі бере на себе функцію незалежного моніторингу та медіації, що є критично важливим для забезпечення прозорості відновлювальних процесів. Представники громадянського суспільства здійснюють контроль якості виконуваних робіт, фасилітують соціальну адаптацію мешканців до нових умов та виступають адвокатами інтересів місцевих громад, мінімізуючи соціальну напругу. Така синергія, де влада створює інституційні рамки, бізнес впроваджує ефективні бізнес-моделі, а громадськість гарантує підзвітність, перетворює процес відбудови на інклюзивну та стійку модель розвитку територій.

Таким чином, партнерство влади та бізнесу не має обмежуватися виключно фінансовою участю останнього. Це має бути цілісна управлінська модель, де влада створює прозорі "правила гри", а бізнес впроваджує ефективні бізнес-процеси, що в сукупності забезпечує не просто фізичне відновлення об'єктів, а побудову нової, конкурентоспроможної економіки територіальних громад. Подальше дослідження цього питання повинно зосередитися на розробці конкретних нормативних актів, які б спрощували процедури укладання угод про публічно-приватне партнерство у постраждалих регіонах України.

Список використаних джерел:

1. Пророчук М.В. Механізм взаємодії влади та бізнесу у сфері інфраструктури. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 31 (70) № 4 2020. С. 126 – 133. DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.4/20>

Abstract. *The role of government-business partnership in the restoration of territorial communities after military conflicts is studied. Key mechanisms of public-private partnership are analyzed, including joint infrastructure design, development of local business clusters and digitalization of processes. The importance of synergy between government, business and civil society is emphasized to ensure sustainable socio-economic development and increase the investment attractiveness of communities. The article highlights practical aspects of implementing partnership as a tool for rebuilding the competitive economy of affected territories.*

Keywords: *public-private partnership, restoration of territories, local self-government, business clusters, digitalization, socio-economic development, investment attractiveness, community resilience.*

Науковий керівник:

Галунець Н.І.,

старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет